

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/125/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8618201187
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8618201187.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Branislava Brezu v spore žalobkyne Z. M., H.. XX.XX.XXXX, C. S. XXX/XX, XXX XX K., zastúpenej JUDr. Michalom Michalovčíkom, advokátom, so sídlom Centrálne 274, 089 01 Svidník proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpený Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 1.000 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Svidník zo dňa 18.02.2019 č. k. 7Csp/57/2018-73 takto jednohlasne

rozhodol:

I. Potvrdzuje sa rozsudok.

II. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % voči žalovanému, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto, cit.:

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi primerané finančné zadostučinenie vo výške 1 000,- eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.“

2. Rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 5, § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, § 3 ods. 3 a 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, § 132 ods. 1, § 187 ods. 1 a 2, § 191 ods. 1, § 215 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. V odôvodnení uviedol, že z vykonaného dokazovania zistil, že žaloba žalobkyne je dôvodná, pričom sa v plnom rozsahu stotožnil s jej argumentáciou. V konaní bolo preukázané, že žalobkyňa v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 4Csp/51/2017 úspešne uplatnila porušenie práva spotrebiteľa, preto má právo na primerané finančné zadostučinenie od žalovaného, ktorý za porušenie jej práva nesie zodpovednosť. Žalobkyňa v konaní vedenom na tamom súde pod sp. zn. 4Csp/51/2017 dosiahla, že úver zo zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 31.10.2013 uzavretej medzi stranami sporu je bezúročný a bez poplatkov. Ďalej dosiahla určenie, že zmluvné podmienky v zmluve o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 31.10.2013, uvedené v bode 8., ods. 8.1.a 8.4, sú neprijateľné. Konštatoval, že je irelevantné, či žalobkyňi vznikla majetková, resp.

nemajetková ujma alebo škoda, ktorá by zakladala dôvodnosť nároku na finančné zadosťučinenie. Pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia postačuje iba úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, čo v danom prípade preukázané bolo. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyni hrozila ujma vo výške 3.120,68 eura, javí sa finančné zadosťučinenie vo výške 1.000 eur ako primerané, aby bola naplnená sankčná, satisfakčná a odradzujúca funkcia vo vzťahu k profesionálom, ktorí sa zaoberajú poskytovaním spotrebiteľských úverov. Poskytnutie finančného zadosťučinenia spotrebiteľovi v individuálnom prípade môže nepochybne odradiť dodávateľov od nekalého konania aj voči ostatným spotrebiteľom.

4. O trovách strán súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyňa mala v konaní plný úspech, preto má nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP. Žalovaný napadal výšku primeraného finančného zadosťučinenia a to z dôvodu nepreskúmateľnosti. Odôvodnenie výšky zadosťučinenia považoval za všeobecné a nemajúce nič s posudzovanou vecou. Žalobnú pohľadávku považoval za zjavne neprimeranú z pohľadu porovnania sumy bolestného v prípade niektorých stredne ťažkých úrazov či poškodení zdravia v zmysle zákona č. 437/2004 Z. z. alebo v prípade, ak ide o sumu, ktorá by sa podľa zákona č. 514/2003 Z. z. a súdnej praxe priznávala za približne 30 dní väzobného stíhania. Preto tvrdil, že pre rozhodnutie o priznaní finančného zadosťučinenia neboli splnené zákonné podmienky, a ani neboli dokázané také skutočnosti, ktoré by odôvodnili základ tohto nároku a jeho výšku. Zároveň žalovaný namietal aj výrok o trovách konania, nakoľko ide o závislý výrok od rozhodnutia vo veci samej. Navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok, žalobu zamietol a žalovanému priznal právo na náhradu 100 % trov právneho zastúpenia.

6. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa. Stotožnila sa s napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie a považovala ho za vecne správny. Okrem iného poukázala na bod 27. a 28. napadnutého rozsudku, v ktorom súd prvej inštancie správne uzatvoril, že žalobkyni hrozila ujma až 3.120,68 eura, ak by žalobkyňa neuplatnila porušenie práva na súde. Navrhla potvrdiť napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny a žalobkyni priznať náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

8. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v plnosti aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

9. Odvolací súd sa najprv vypořiadal s odvolacou námietkou žalovaného, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie riadne a v úplnosti neodôvodnil. Je potrebné uviesť, že požiadavka na riadne úplné odôvodnenie rozhodnutia predstavuje zásadu spravodlivého procesu, vyplýva to aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany aj taký, ktorý nie je pre rozhodnutie významný, bola daná v odôvodnení rozhodnutia odpoveď. Špecifická odpoveď sa vyžaduje na taký argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúcim (Ruiz Torija c./ Španielsko z 09.12.1994, séria A, č. 303-A; Hiro Balani c./ Španielsko z 09.12.1994, séria A, č. 303-B).

10. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil a aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov

vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

11. Odvolací súd považuje rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny a preskúmateľný. Súd prvej inštancie vysvetlil, z akých dôvodov žalobe o vydanie primeraného finančného zadosťučinenia vyhovel (tak v prípade nároku aj výšky), odôvodnenie jeho rozhodnutia zodpovedá kritériám odôvodnenia, ktoré sú upravené v § 220 ods. 2 CSP. Nie je možné konštatovať, že by rozhodovacím procesom došlo k odňatiu možnosti žalovaného konať pred súdom a k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Za odňatie možnosti konať pred súdom a za porušenie práva na spravodlivý súdny proces nie je možné považovať to, ak súd prvej inštancie neodôvodní svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa.

12. V prejednávanvej veci je predmetom konania nárok žalobkyne vyplývajúci z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Citované ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privodená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde.

13. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach Slovenskej republiky a konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie sankčná funkcia náhrady škody (punitive damages v práve USA a exemplary damages v práve Veľkej Británie) je taká náhrada škody, ktorej cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a ktorým žalobcovi spôsobil škodu a odradiť odporcu alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná náhrada škody teda trestá a súčasne pôsobí preventívne. Jazyk európskych predpisov a judikatúry akcentuje najmä druhú funkčnú zložku sankčnej náhrady škody, teda funkciu preventívnu (porov. najmä používanie adjektíva "odradzujúci").

14. A tak práve inštitút relatívnej náhrady nemajetkovej ujmy môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou. V zmysle judikatúry ESD a antidiskriminačných smerníc musia byť sankcie za diskriminačné správanie „účinné, primerané a odradzujúce“.

15. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom, čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde vyplynie až z právoplatného rozhodnutiu súdu vydaného vo veci samej.

16. Vo veci sp. zn. 4Csp/51/2017 Okresného súdu Svidník sa žalobkyňa domáhala určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky o poskytnutí služby spočívajúcej v možnosti odkladu splátok za odplatu. Vo vzťahu k obom uplatneným nárokom mala žalobkyňa v konaní plný úspech. Rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 04.10.2017, č. k. 4Csp/51/2017-50 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.04.2018 č. k. 17Co/18/2018-92 nadobudol právoplatnosť dňa 10.04.2018. Právoplatným ukončením konania vo veci 4Csp/51/2017 Okresného súdu Svidník bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinností umožňujúci žalobkyni požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie. Žaloba o primerané finančné zadosťučinenie bola podaná dňa 23.07.2018.

17. V prípade žalovaného, ako to vyplýva z rozsudku č.k. 4Csp/51/2017-50 zo dňa 04.10.2017 Okresného súdu Svidník, s ktorým sa súd prvej inštancie oboznámil aj v tomto konaní, išlo o závažné porušenie práv a povinností zameraných na ochranu spotrebiteľa, keď zmluva č. XXXXXXXXXX zo dňa 24.05.2013 v rozpore so zákonom neobsahovala podstatné náležitosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy (adresu predávajúceho, dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, výšku, počet a termíny

splátok istiny, úrokov a iných poplatkov), žalovaný žiadal neprimerane vysoký úrok (70,01 %) a zmluvné podmienky v zmluve o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 31.10.2013, uvedené v bode 8., ods. 8.1. a 8.4 o poskytnutí služby vo forme záväzku veriteľa poskytnúť dlžníkovi na jeho žiadosť a po splnení nižšie uvedených podmienok službu spočívajúcu v možnosti odkladu maximálne troch akýchkoľvek splátok za dohodnutú odmenu, bola vyhlásená za neprijateľnú. Bol to práve žalovaný, ktorý takto naformuloval úverovú zmluvu.

18. Odvolací súd, vzhľadom na spotrebiteľom úspešné uplatnenie porušenia práva voči dodávateľovi uvádza, že súd prvej inštancie správne postupoval, keď žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadosťučinenie. Je potrebné si na tomto mieste uvedomiť, že bol to práve žalovaný, ktorý koncipoval obsah formulárovej zmluvy o úvere, za použitia neprijateľnej zmluvnej podmienky. Nielen vnútroštátna právna úprava (napr. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka), ale aj právo Európskej únie kladie dôraz na ochranu spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväžiť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstojí ako celok. Súdny dvor Európskej únie dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života.

19. Pri dôvodnosti uplatneného nároku na priznanie finančného zadosťučinenia, vzal odvolací súd do úvahy nielen tú skutočnosť, že neprijateľná zmluvná podmienka, neplatná v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, je spôsobilá negatívne zasiahnuť do majetkovej sféry spotrebiteľa a potenciálne ohroziť jej sociálny či rodinný život, ale zohľadnil aj postoj spotrebiteľa - žalobkyne, ktorá sa aj napriek jej postaveniu slabšej zmluvnej strany vo vzťahu k dodávateľovi rozhodla brániť svoje spotrebiteľské práva a prispela tak k dosiahnutiu vyššej kvality života, mysliac pri tom na to, že vďaka žalobkyni vyšlo najavo, že dodávateľ uzatvára formulárové zmluvy o úvere so spotrebiteľmi, v rámci ktorých používa zmluvnú podmienku v totožnom, neprijateľnom znení. Je na mieste, aby spotrebiteľia poukazovali na neprijateľné zmluvné podmienky v spotrebiteľských zmluvách. Konanie žalovaného vo vzťahu k žalobkyni je o to závažnejšie, že predmetná zmluvná podmienka bola súdmi opakovane judikovaná ako neprijateľná, čoho si je žalovaný plne vedomý, a napriek tomu, a v rozpore s ust. § 53a Občianskeho zákonníka sa žalovaný nezdržal uplatňovania tejto podmienky a v konaní č.k. 4Csp/51/2017 trval na jej prijateľnosti a platnosti a podal aj odvolanie voči vyhovujúcemu rozsudku súdu prvej inštancie.

20. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradzovalo od získavania plnení z neplatných právnych úkonov týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším porušovateľom spotrebiteľských práv. Čo sa týka výšky primeraného finančného zadosťučinenia, odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že za primeranú treba považovať čiastku 1.000 eur, a to s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobkyne ako spotrebiteľa.

21. Za stavu, že cieľom existencie inštitútu finančného zadosťučinenia je okrem iného mať reálny a efektívny odradzujúci účinok vo vzťahu k dodávateľovi od upustenia, recidívy porušovania spotrebiteľských práv, odvolací súd sa stotožňuje so súdom prvej inštancie, že priznaná suma finančného zadosťučinenia 1.000 eur je postačujúca s ohľadom na skutočnosť, že dodávateľ sa v danom prípade na úkor žalobkyne - spotrebiteľa chcel bezdôvodne obohatiť o sumu 3.120,68 eura, predstavujúcu rozdiel medzi žalovanou sumou 3.638,45 eura a sumou 517,77 eura ako rozdielom priznanej istiny a celkových úhrad žalovanej za poskytnutý úver. Odvolací súd má za to, že takéto finančné zadosťučinenie vo výške 1.000 eur vo vzťahu k žalobkyni ako spotrebiteľovi nepredstavuje neopodstatnené a neprimerané obohacovanie sa, či duplicitné uplatňovanie nároku spotrebiteľa. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej vznikla konaním žalovaného, je určitou satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť, a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý závadne konal. V dôsledku konania žalovaného bola žalobkyňa nielenže vystavená bezprostredne hroziacej majetkovej ujme, nad rámec uvedeného bola nútená chrániť svoje práva súdnou cestou.

22. V zmysle judikatúry súdov vrátane európskeho súdu nie je nevyhnutné, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29.5.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku zo dňa 19.02.1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23.06.2004 sp. zn. III.ÚS 209/04).

23. Vecne správne mu výroku o priznaní finančného zadosťučinenia zodpovedá vecne správny výrok o nároku na náhradu trov konania. Žalobkyňa bola v konaní plne úspešná, preto jej v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP patrí nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

24. Za toho stavu odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

25. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách konania bola skutočnosť, že žalovaný v konaní nebol úspešný, preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania vznikol plne úspešnej žalobkyni v rozsahu 100 %, ktorá podala písomné vyjadrenie v odvolacom konaní. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 CSP).

26. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).